Anul XLVIII 10 Pagini EXEMPLARUL In ţară 3 lei In străinătate 6 lei 10 Pagini Nr. 137 Vineri 20 Iunie 1930

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni, Lei 380 pe 6 luni, Lei 750 pe 12 luni Pe o lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ABONAMENTE la „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" „UNIVERSUL LITERAR" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 lei în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Str. Brezoianu No. 9-11

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

TELEFON: DIRECŢIA 313/72—364/64 ADMINISTRAŢIA 313/71 SECRETARIATUL DE REDACŢIE 356/43 REDACŢIA: CORESP. CU PROVINCIA 302/98—335/31

O revizuire

La o întrunire din Brăila, fostul primar al oraşului, d. Radu Portocală a pus o reuşită diagnoză unora din aspectele vieţii noastre politice.

Aceasta ar suferi, între altele, de o insuficientă funcţionare a indicelui moral şi a indicelui cefalic. Din cauza primului defect, prea multe elemente incorecte joacă în viaţa publică roluri incompatibile cu prestigiul şi interesele sale. Din cauza celui de al doilea, prea multe mediocrităţi trec înaintea valorilor reale, în paguba desvoltării normale a societăţii. Fostul primar de Brăila a insistat asupra paradoxalei situaţii, de a vedea numeroşi profesionişti inferiori chemaţi graţie fluctuaţiilor politice, să reglementeze interesele profesiunilor respective şi să domine ilustraţiile acestora!

Din nenorocire, nu este nimic neadevărat, nimic exagerat în aceste observaţii.

Este drept că şi în alte părţi politica creiază răsturnări de valori, dând primul pas unor structuri mediocre sau pătate, în faţa altora superioare sau integre, datorită abilităţii, linguşirilor şi transacţiilor de conştiinţă ale celor dintâi, în opoziţie cu simţul de demnitate şi de măsură al celor din urmă. Teoreticianul Charles Benoit a scris documentat, elocvent, memorabil despre această anomalie, accentuată, e curios, tocmai în măsura în care democraţia îşi întăreşte rădăcinile! Dar poate că nicăeri această plagă nu operează cu intensitatea dela noi.

Oameni capabili, unanim consideraţi ca atare în profesiunile lor, de o moralitate necontestată în mediurile lor, având la activ o linie dreaptă în ideile, sentimentele şi simpatiile lor în materie politică, afirmaţi prin acte nesgomotoase, dar pozitive, rămân de multe ori fie de o parte, fie în inferioritate, pentru că locurile superioare sunt adesea acaparate de fiinţe abile în cultivarea susceptibilităţilor şi în exercitarea freneziei demagogice, rezumată la vorbe late şi vânturare steerpă, de oameni de casă, cari îşi pun nădejdea în vizitele zilnice şi în drumurile la piaţă pentru şefii şi fruntaşii, organizaţiilor politice şi pe cari lipsa de relief îi menţine la coada profesiunilor lor, când au vre-o profesiune. N'am văzut şi nu vedem deputaţi şi senatori recrutaţi dintre secretarii slabi dar gălăgioşi ai unor avocaţi eminenţi, rămaşi neîntrebuinţaţi fiindcă le repugnă clovneria publică? Nu au fost şi nu sunt miniştri şi subsecretari de Stat, cari în profesia lor n'au sclipit niciodată, dacă nu cumva sunt socotite chiar ca numere de ilaritate; în acelaş timp când savanţi şi eruditi sunt ţinuţi la o parte sau reduşi la roluri mărunte, pentrucă nu le convine să se tranforme în adulatori ai conducătorilor, în negustori de vorbe sau în impresari de mascarade?

De sigur că viaţa publică pierde din această prevalare a mediocrităţii, nu numai prin aceea că elementele capabile să dea lucruri superioare nu sunt ajutate să-şi servească ţara în măsura aptitudinilor lor, dar fiindcă chiar valorile reale care isbutesc să pătrundă în situaţiile cuvenite sunt lipsite de collaborările necesare spre a da tot ceeace pot şi silite să lucreze cu ceeace se înemereşte.

O revizuire a concepţiei erarhizării în asociaţiile politice pe baza de salubritate morală şi de valoare personală le-ar ridica cu siguranţă prestigiul, ar spori încrederea opiniei publice şi-ar mări simţitor potenţialul rezultatelor pozitive, într'o societate unde elementele negative se răţoesc atât de mult şi atât de sterp.

—oxo—

„Le Matin" cere rechemarea ambasadorului Dowgalewsky

Paris, 17 (telegr. part.) — *Ziarul „Le Matin" care duce o violentă campanie împotriva bolşevismului sovietic, cere rechemarea ambasadorului Dowgalewsky.*

După cum anunţă „Matin", secretarul general al Băncii Nordului, Krukoff Angorsky, care a demisionat, a declarat siguranţei generale că Dowgalewsky a poruncit colaboratorilor săi să răspândească în Paris afirmaţia că generalul Kutepoff a fost răpit de agenţi ai poliţiei secrete engleze „inteligence service".

Ziarul „Matin" spune că, prin acest ordin Dowgalewsky a încercat să ataţe opinia publică engleză împotriva Franţei.

Aceasta este intolerabil, încheie „Le Matin" şi Dowgalewsky trebue rechemat.

Valliany

—x□x—

Condamnarea lui Millet

Paris, 17. (Rador). — Tribunalul din Melun a condamnat pe Jean Charles Millet, nepotul marelui pictor François Millet, la un an închisoare şi la diferite amenzi, în folosul Galeriei de tablouri din Londra, pentru faptul de a fi vândut în folosul său obiecte de artă ce-i erau încredinţate spre păstrare, precum şi pentru delictul de a fi emis cecuri fără acoperire.

Tribunalul îl va judeca ulterior pentru fabricarea şi vânzarea de tablouri semnate fals cu numele pictorului François Millet.

MĂNĂSTIREA SINAIA

Convocarea Senatului universitar din Capitală

— Atitudinea decanilor facultăţilor impotriva poliţaiului lui Mackensen —

Decanii facultăţilor din Capitală, sesizaţi de provocările şi atitudinea necuviincioasă a profesorului Tzigara-Samurcaş, faţă de d. prof. N. Iorga, rectorul universităţii din Capitală, s'au întrunit la universitate şi au hotărît să facă un demers pe lângă d. Iorga să revină asupra demisiei.

Marţi dimineaţă, d-nii prof. N. Deleanu, pro-rector, D. Gusti, N. Bazilescu, Mina Minovici, Poenaru, Coculescu şi pr. Popescu-Mălăeşti s'au dus la domiciliul d-lui prof. Iorga, rugându-l să revină în fruntea universităţii.

Intrevederea a ţinut două ore.

D. prof. N. Iorga profund impresionat, a declarat d-lor decani că d-sa nu poate să renunţe la hotărîrea sa, că d-sa n'a demisionat ca să revină, căci ar face jocul lui Tzigara-Samurcaş, care ar trebui să stea în altă parte decât la catedra universitară.

Profesorul Samurcaş insultând pe rectorul universităţii, a adus grave jicniri profesorimii universitare întregi, încât Senatul universitar trebuie să-şi spună cuvântul.

D-nii decani au comunicat d-lui Iorga, că zilele acestea se va convoca Senatul universitar, spre a hotărî măsurile ce trebuie luate, să se dea satisfacţiune completă şi imediată d-lui rector.

UNIUNEA FEDERALA EUROPEANA

de V. V. Pella
Profesor universitar

XII

Concluziuni

Principiile fundamentale ale egalităţei, independenţei şi securităţii pe cari se va sprijini edificiul politic al Uniunii europene, trebuie să fie şi la baza organizării economice a continentului nostru.

Astfel, încă din 1926 grupul olandez al Federaţiunei pentru înţelegerea europeană, arăta într'un manifest „că nu se va putea ajunge la o cooperaţie economică între statele din Europa, dacă avantagiile reale ale acestei cooperaţii vor fi rezervate numai marilor puteri europene".

Pe dealtă parte, PRINCIPIUL EGALITAŢEI între toţi membrii Uniunii europene nu poate îngădui o consacrare prin măsuri uniforme, A STARII DE INFERIORITATE în care se găsesc astăzi unele naţiuni a căror dezvoltare economică a fost stânjenită din cauza dominaţiunilor străine sub cari s'au aflat.

De aceia şi Comitetul consultativ economic al Societăţii Naţiunilor, în raportul său din Mai 1929, arăta că în organizarea măsurilor de cooperare economică „va trebui să se ţină seama de justele preocupări ale ţărilor mai puţin evoluate, şi aceasta spre a nu se stânjeni libera lor dezvoltare economică".

Organizarea măsurilor de tranziţie şi stabilirea excepţiunilor necesare spre a se putea pregăti terenul unei cooperaţiuni în care INDEPENDENŢA ŞI SECURITATEA economică a tuturor statelor, să fie garantate, — iată una din cele mai delicate probleme de a cărei soluţionare este legată soarta Uniunii federale europene.

Necesitatea de a se preveni consacrarea unei asemenea inegalităţi economice, justifică dealtminteri şi atitudinea cu totul rezervată pe care au avut-o unele puteri europene în ce priveşte posibilităţile pentru coloniile lor de a accepta soluţiunile uniforme de cooperare în domeniul economic pe care le preconizează anumiţi autori.

In Mai 1929, d-nul Truchy ocupându-se de problema cooperaţiei economice europeene, arăta cu drept cuvânt că din punct de vedere economic, coloniile fiind mai puţin dezvoltate, ele nu vor putea fi supuse la acelaş regim ca metropola. Mai mult încă, profesorul francez era de părere, ca pentru moment, coloniile să nu fie obligate de a se conforma îndatoririlor de ordin economic pe care le-ar impune metropolei realizarea unei Uniuni federale europene.

Dacă puterile cari au colonii se gândesc la crearea unui regim special pentru aceste colonii, cu atât mai mult, statele europene care se găsesc într'o stare de inferioritate economică, vor fi în drept să pretindă ca eforturile lor de refacere şi consolidare în domeniul economic, să nu fie cu nimic stânjenite prin măsurile pe cari le-ar lua în acest domeniu, Uniunea europeană.

Nu trebuie deasemeni să uităm că ţările cu industrii tinere nu pot renunţa la aceste industrii. Necesităţile acestor ţări de a-şi pune în valoare bogăţiile naturale, NECESITAŢILE DE APARARE A MASSEI ETNICE a cărei sporire impune neapărat luarea unor multiple măsuri de prevenire a şomajului şi chiar necesităţile de apărare naţională ale unor asemenea ţări, — nu pot fi nesocotite de acei ce vor fi chemaţi să pregătească terenul economic al Cooperaţiei europene.

Desigur că multiple şi complexe probleme se leagă de realizarea programului de cooperaţie economică.

Cooperaţia socială cu referire la condiţiunile de muncă, politica migraţiunilor, problema şomajului, chestiunea comunicaţiilor şi tranzitului şi încă o serie de alte chestiuni a căror expunere ar depăşi cadrul limitat al unui articol de ziar, — trebuiesc neapărat soluţionate spre a se putea executa programul de refacere materială a Europei.

Incheeind această serie de articole, — în cari am căutat să arătăm, foarte sumar, numai câteva din aspectele mai importante ale cooperaţiei europene, — nu ne putem opri de a nu ne exprima credinţa, că dacă se va ajunge la o Uniune federală europeană bazată pe principiile egalităţei, independenţei şi securităţii atât în domeniul politic cât şi în domeniul economic, d-nul Briand nu va fi binemeritat numai de la Europa, dar de la întreaga omenire.

Prevenind războiul în unul din punctele cele mai nevralgice ale globului, consolidând printr'o organizare continentală instituţia universală a Societăţii Naţiunilor şi asigurând refacerea morală şi materială a Europei, — Franţa, prin marea ei iniţiativă, va putea fi considerată în viitor, ca adevărata fondatoare a noului şi singurului drept pe care trebuie să-l cunoască omenirea: DREPTUL PĂCEI!

—oxo—

Expresul de Paris s'a ciocnit la Bruxelles

10 PERSOANE GRAV RANITE

Bruxelles, 17 (telegr. part.) — Expresul de Paris, intrând eri seară în gara du Midi pe o linie falsă, s'a ciocnit cu o garnitură, care se retrăgea. Un vagon a fost complet distrus, iar vagonul-restaurant s'a răsturnat. 10 persoane au fost grav rănite.

—x□x—

Moartea savantului sârb Ljuba Stoianovici

Praga, 17 (telgr. part.) — Intr'un sanatoriu local a murit azi, în vârstă de 70 ani, savantul sârb Ljuba Stoianovici.

El a fost de mai multe ori ministru de interne şi instrucţiune publică, iar în anul 1905 preşedintele consiliului. In ultimul timp a fost preşedintele partidului republican sârb.

—x□x—

Demisia guvernului egiptean

Londra, 17 (teleg. part.) — Guvernul egiptean a demisionat azi deoarece regele Fuad a respins proiectul de lege referitor la modificarea constituţiei.

Regele a considerat acest proect ca ştirbind suveranitatea sa.

—x□x—

Un scafandrier se coboară la 425 metri

Londra. — Zoologistul Beebe, care acum câteva zile se coborîse la 240 metri în mare, a stabilit un nou record. Impreună cu d. Barton, dela muzăul din New-York, s'a lăsat într'o sferă de oţel până la o adâncime de 425 metri şi-a făcut, fără să-i fie rău, observaţii interesante asupra peştilor.

—xxx—

Un avion german gigantic

Paris, 17 (Rador).— *Din Le-Bourget se anunţă că azi a aterizat pe aerodromul din localitate, un avion german gigantic „D. 2.000", venind din Colonia, cu 16 invitaţi pe bord.*

Pentru ziarul „Dimineaţa"

Intriganţii dela ziarul „Dimineaţa", în scopul de a zăpăci opinia publică, ne invită să răspundem dacă noi aprobăm, sau nu, protestul partidului liberal faţă de evenimentele politice în curs. Ei uită, că nu este în căderea noastră să aprobăm, sau să desaprobăm, actele partidelor politice cari se conformează cum cred ele situaţiunilor în cari se găsesc.

Credinţele noastre monarhice şi convingerea ce o avem că monarhia este o necesitate pentru poporul nostru, în faza de desvoltare a statului român, datează nu de azi, ori de eri, ci sunt de totdeauna.

Ziarul „Dimineaţa" speculează astăzi chestiunea dinastică, cum a speculat totdeauna orice chestiune, care privea interesele superioare ale neamului.

De aceea, deşi am fi în dreptul nostru să întrebăm acel ziar, — care acum nu ştie cum să se linguşească pe lângă stăpânire, — dacă împărtăşeşte principiul monarhic, sau nu, şi este dispus să-l susţie în orice împrejurare şi oricare ar fi greutăţile prin care am trece, — noi, ştiind de ce sentimente este animat, nu-i vom face această onoare; dar vom arăta mai jos atitudinea pe care a avut-o faţă de actul dela 4 Ianuarie 1926 şi pe care acum o critică cu atâta înverşunare.

Am răsfoit colecţia ziarelor „Dimineaţa" şi „Adevărul" din acea epocă spre a afla, cum au luat ele apărarea „princiarului exilat"!

Şi n'am găsit un rând, un cuvânt de apărare! In schimb, am găsit publicate numeroase documente reproduse în *fac-simile*, pe care, astăzi, după proclamarea Regelui Carol II, cei din str. Sărindar, deveniţi dinastici peste noapte, le califică... „infamii"!

Noi n'am publicat însă atunci, acele documente.

Ar putea să ne explice d-nii dela „Dimineaţa" şi „Adevărul" pentru ce, după 4 Ianuarie 1926, au dat o foarte întinsă publicitate acelor acte şi documente, pe care abia astăzi le califică de „infamii urzite contra princiarului exilat", pe când atunci le prezinta drept justificări ale unui fapt istoric consumat, demne de a fi luate în serioasă consideraţie?

Nu numai atât. Ca să-şi dea seama cititorii de lipsa totală de bună credinţă a presei din str. Sărindar, — în cazul pus în discuţie, — vom reproduce următoarele afirmaţiuni categorice apărute în ziarul „Dimineaţa" Nr. 6866 din 4 Ianuarie 1926 şi cu care atunci a căutat să justifice actele din timpul acela.

„Incontestabil, categoriei acesteia aparţine, de pildă, zvonul că hotărîrea Suveranului şi a consiliului de coroană s'ar datora în bună parte şi unor „lucrături" ale primului ministru. E UN ZVON ABSURD ŞI TOTODATA JIGNITOR PENTRU SUVERAN".

„In ajunul Crăciunului, timp de patru ore, d. Ionel Brătianu a pledat pentru nevoia unei temporizări şi a unei încercări de revenire. A fost zadarnic. Hotărîrea regelui de a accepta a fost tot atât de irevocabilă, ca şi aceea a prinţului de a renunţa".

Dar, „Universul" n'a publicat asemenea comunicări.

In cazul acesta am dori să ne răspundă „Dimineaţa" şi „Adevărul", ce înţeleg azi, prin „infamiile urzite contra princiarului exilat", dacă actul dela 4 Ianuarie 1926 a rezultat dintr'o hotărîre irevocabilă a regelui defunct, ca şi din aceea a „prinţului de a renunţa"; şi dacă demersurile stăruitoare ce le-a făcut timp de 4 ore primul ministru deatunci — „pentru nevoia unei temporizări şi a unei încercări de revenire", — au fost zadarnice?

Când a fost sinceră presa tuturor opiniilor şi convingerilor interesate, din str. Sărindar: atunci când scria cele ce am reprodus mai sus, sau astăzi, când califică de urzeli infame, documentele şi actele cărora ea însăşi le-a dat o întinsă publicitate cu scopul de a justifica în faţa opiniunei publice, hotărîrea dela 4 Ianuarie 1926?

Faţă de evenimentele de atunci, am păstrat şi recomandat tuturor prudenţa şi rezerva, pentru liniştea ţării şi prestigiul Coroanei.

Datoria unei prese cinstite este să nu speculeze senzaţionalul, când sunt în joc interesele primordiale ale unui Stat, ci să înregistreze evenimentele fără patimă, cu dorinţa ca din ele, să nască o stare mai bună pentru toţi fiii aceluiaş neam.

Socotim, că e datoria presei cinstite să se silească a orienta opinia publică, astfel ca instituţiile naţionale să nu sufere, ca sentimentul dinastic să nu şovăe, ajutând în felul acesta consolidarea ţării.

—x□x—

Recoltă distrusă de grindină

Atena, 17 (Rador). — O ploaie torenţială, însoţită de puternică furtună şi grindină, a cauzat importante pagube la recoltele din mai multe districte.

Jubileul de 1.000 de ani al parlamentului irlandez

Praga, 17 (Danub.). — *Preşedintele Camerei şi preşedintele Senatului cehoslovac au plecat în Islanda spre a reprezenta Cehoslovacia la serbările organizate la Reykiavik cu ocazia jubileului de o mie de ani al Parlamentului irlandez, cel mai vechiu din întreaga lume.*

—x□x—

Logodnă princiară

FRANZ JOSEF OTTO

pretendent la tronul Ungariei, a cărui logodnă cu

PRINCIPESA MARIA

fiica cea mai tânără a Suveranilor Italiei, se va anunţa în curând oficial

—x□x—

Sfatul generalului Gouraud

— România are nevoie de o armată puternică —

Francezii sunt amicii noştri sinceri şi leali. Distinşii soli ai Franţei, cari ne-au vizitat în ultimul timp, au avut prilejul să constate ceeace s'a făcut pentru consolidarea României întregite dela 1919 până azi şi ceeace s'ar fi putut face, dacă ar fi existat mai puţine dezbinări interne şi o mai limpede viziune a situaţiei internaţionale din partea conducătorilor noştri. De la încheerea păcii, am atras mereu atenţia asupra importanţei covârşitoare ce o prezintă pentru interesele României politica alianţelor, cu statele învingătoare, bazată pe intangibilitatea tratatelor de pace şi întărirea forţelor noastre armate de uscat, navale şi aeriene.

Ar fi de prisos să stăruim asupra scopurilor pacifice ce le au tratatele noastre de alianţă; dar nu-i de-ajuns să stăruim asupra necesităţii imperioase de a dispune de o armată bine organizată după toate cerinţele moderne şi înzestrată cu materialul de războiu de care are absolută nevoe.

Din nefericire, fie din cauza crizei financiare, fie din cauza ideologiei pacifiste, rău înţelese şi interpretate, bugetele anemiate ale armatei ne-au adus în situaţia de a fi singura ţară din Europa, care să cheltuim numai 16% din bugetul general al statului, pentru nevoile apărării naţionale, pe când celelate ţări cheltuesc între 27—40% din bugetul general al lor.

Reamintim că preşedintele consiliului, d. Maniu, acum câtva timp, ocupându-se, în parlament, de problemele strâns legate de apărarea naţională, a spus că România are nevoie de o „ARMATA DEFENSIVA".

Nu vom repeta observaţiile critice ce le-am făcut atunci; dar vom reproduce, astăzi, cuvintele ce le-a pronunţat, la Cercul militar din Bucureşti, în faţa aceluiaş preşedinte al consiliului şi a ministrului armatei, un mare prieten al poporului nostru şi un valoros şi glorios militar francez: generalul Gouraud. Iată ce a spus generalul Gouraud despre armata noastră:

„La întoarcere voi povesti despre cele văzute la dvs.: oameni splendizi, instrucţie îngrijită şi am speranţa că veţi dota cu bun material trupa şi ofiţerii voştri.

Am văzut în discursul M. S. Regelui Carol al II-lea, că ROMANIA DOREŞTE SA RAMANA IN MOD TEMEINIC SPRIJINITA PE O ARMATA PUTERNICA".

Un sfat bine venit şi la timp venit, din partea unui om competint şi informat, care ştie să vadă şi ştie ce trebue să spună unui popor aliat şi amic. Acest sfat trebue să fie luat în serioasă consideraţie.

Aşa dar, nu o armată defensivă, ci o armată puternică.

„România doreşte să rămână în mod temeinic sprijinită pe o armată puternică", — a declarat Regele Carol al II-lea şi „am speranţa că veţi dota cu bun material trupa şi ofiţerii voştri", — ne-a spus generalul Gouraud.

Acelaş general a reamintit şi rolul covârşitor al armatei a IV-a franceză, în ultima ofensivă de pe frontul occidental, care a putut să aducă la bun sfârşit misiunea ei, „printr'un şef bun, ajutat de un stat major remarcabil şi de soldaţi admirabili; precum şi de un material puternic".

Suntem datori să facem tot ce ne dictează patriotismul şi interesele superioare ale României, pentru întărirea armatei, de oarece situaţia internaţională rezervă unele necunoscute şi primejdii pentru pacea europeană.

R. SEIŞANU